

Kelko je Sokołow na swěće?

Češki časopis SOKOL wozjewi w swojim lětušim přerim čisle přehlad člonstwa Swětowego zwjazka sokołstwa a dalších sokołskich organizacijow. Podate su tele ličby:

➤ w Českej (Česká obec sokolská - ČOS)	187 896
➤ w Słowakskej (Sokol na Slovensku)	17 000
➤ w Słowjenskej (Sokolska Zveza Slovenije)	10 000
➤ w Pólskej (Związek Towarzystw Gimnastycznych w Polsce)	5 000
➤ sokołski zwjazk we wukraju (Zahranični obec sokolská)	1 400
➤ sokołske zwjazki w USA:	
➤ American Sokol	10 000
➤ Slovak Gymnastic Union Sokol of the USA	8 500
➤ D.A. Sokol USA	300
➤ w Kanadze (Kanadský Sokol-Canadian Sokol) ze zapriječom zwjazka Villa Dominica Argentina	912
➤ w Awstralskej (Sokol Australia) ze zapriječom zwjazka w Kapstadce	600
➤ w Serbskej (Sokol Serbije)	5 000
cyłkowna ličba člonstwa Swětowego sokołskeho zwjazka:	246 608

Zprawy ze sokołského swěta

Sokol news from around the world

Activities and events of Sokol in Canada, the United States, Argentina, Australia, Austria, France, Germany, South Africa, Sweden, Switzerland, United Kingdom, Czech Republic, Slovakia, Croatia, Poland, Russia, Serbia, Slovenia, Ukraine

Z ČINNOSTI NAŠI ŽUPY

• Předání Týřových medailí
Župní valná hromada za oslovovali věrnost sokołské myšlenky usříděni Městěle Miroslava Týře byli na sokołsku upřimněto roku předání tým člonům torontské jednoty, jejichž zdravotní stav jim redovoi 15. února se zadržel silnostního předání medaili na valné hromadě jednoty. Župní delegace v čele se starostou župy br...

SOKOLSTVO V AMERICĚ

• Americká obec sokołská (AOS)
CASOPIS Americké illočivně federace "USA Gymnastics Technique Magazine" přinesl ve svém dvojčísle zařizřen 2003 zprávu dopřiměno několika animy o dvoutříděni cvičebné škole Americké obce sokołské pořádané od 21. července do 4. srpna 2003 v sokołovně jednoty Velký Cleveland.

• Sydney
SETKÁNÍ s Mikulášem, uspořádané 7. prosince 2003 v sokołovně, bylo hezkým a dobře připraveným předvánočním podnikem pro sokołské a krajanské děti v Sydney. Zábavný a poučný program byl zařizřen Luciborou dlehou Lenky Ládurově a pokračoval po svitání starostou jednoty bratrem Jaroum Křečkem dobře voleným pořadem v němž se střídalo dětské...

Dale je w přehledze wupokazane, hdže su další sokołske zwjazki, kotřez pak njejsu oficialnje w Swětowym sokołskim zwjazku:

➤ w Pólskej: Rada Odrodzenia Towarzystw Gimnastycznych Sokół w Polsce	1 500
➤ w USA: Polski Sokół w USA	30 500
➤ w Francoskej: Polski Sokół w Francii	3 000
➤ „Sokol Jugoslávie“	1 500
➤ náš Serbski Sokol („Srbský Sokol Budyšin - Lužice“)	300
➤ Moskowski Sokol	1 500
dohromady:	37 300

Podat Mikra

Za dobrou chvílu

KŘIŽOWKA K SAMOZESTAJENJU

K hižo začičánymaj słowomaj SERBSKI SOKOL dyrbiće slědowace podate słowa tak zapisać, zo dospotna křižowka nastanje. Słowa smy po ličbje pismikow rjadowali.

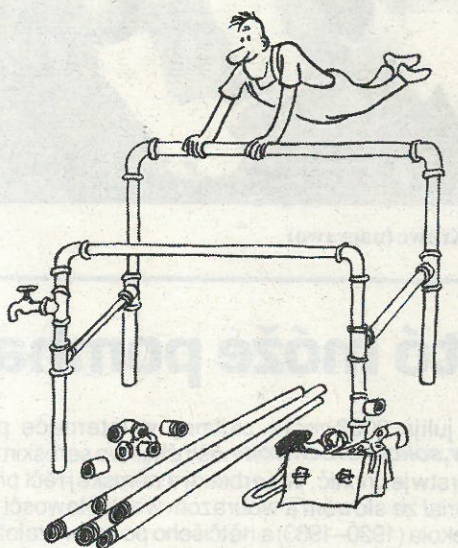
- 3 PISMIKI:** abi, akt, ano (česce haj), kat, Łaz, Nil, Oka, RTL, sad, San, šek
- 4 PISMIKI:** alfa, Anka (delnjoserbsce Hanka), Asti, awla, doma, hatk, kino, kusk, lira (něhdyši italski pjenjcz), Otto, staw, tein, tcha, traš, trik, Umea
- 5 PISMIKOW:** Hadam, Karlo (delnjoserbsce Korla), lokal, naraz, Ričel (kopar pola Budissy Budyšin), roman, zbytk
- 7 PISMIKOW:** Abraham, inserat, Italska

Mikra

SOKOŁSKE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokola z.t.
Zamolwity redaktor: Mikławš Krawc

Smjeć ☺ so směš...

SPORT V SOKOLE

Rysowanka z časopisa Sokol č. 1/2004

W přichodnym čisle ...

... wozjewimy stawizny sportowanja w Chróścicach, kiž so oficialnje ze založenjom jednoty Sokola před 80 lětami zahajichu. Ze słowom a wobrazom chce člon předsydstwa Serbskeho Sokola Jan Macka tamniše wuwice předstajić. Číslo 3/2004 Sokołskich Listow ma pjatk, 14. meje, wuńć.

SOKOŁSKE LISTY

Pokal Domowiny mustwu Serbski dom

22. sokołski volleyballowy turněr wo pokal Domowiny 28. małego rózka w Radworskej „Slawiji“ měješe ze 27 wobdželenymi mustwami nowy rekord a wobradzi tež noweho dobyčerja. Přerim króć nastupjene mustwo Serbski dom z Budyšina wuwowja sej po napjatej hrě přečiwo loňšemu dobyčerja pokala, młodžinje Sokola Choćebuz, trofeju. Za wuspěšne přewjedženje mamutoweho turněra słuša wšem organizatoram džak a připóznace. K najznačišemu ludosportowemu zarjadowanju w Serbach so mnozy aktiwni wuprajichu. Někotře hlasy tule wozjewjamy:

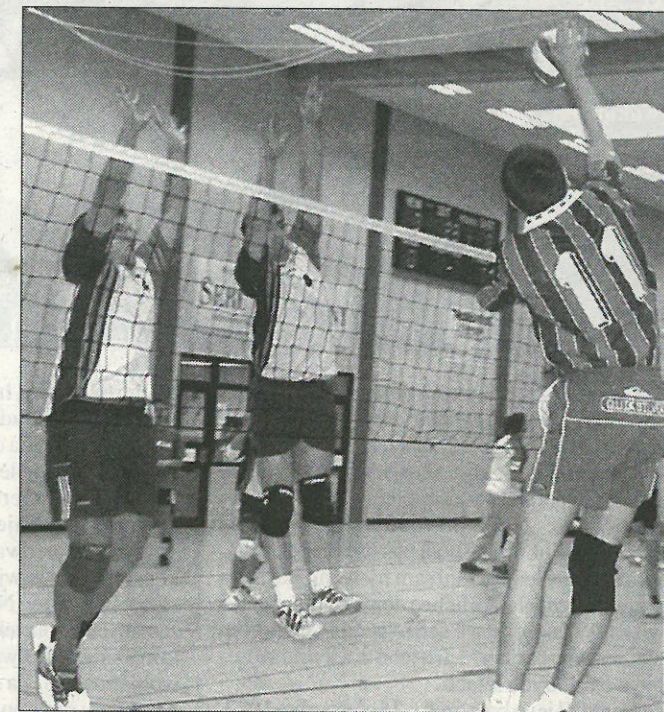
Jan Nuk (hrajer Radworskeje Meje): „Jako předsyda Domowiny wulce hódnoću wurjadny wukon, kotřez předsydstwo Serbskeho Sokola tu zdokonja. 27 mustwow, to rěka něhdže 170 hrajerjow, pod jedyn kłobuk přinjesć a hrajny modus sej wumyslić, zo w běhu krótkeho časa wšo běži, je wšeje česce hódne. Wosebje dyrbi so wuzběhnyć, zo je to najserke jenički serbski turněr, na kotřymž so ryzý serbsce wita a wšitko serbsce wotměwa.“

Michaela Mošowa (mustwo Serbski dom Budyšin): „Zo je lěta tak derje běžało, to so jara wjeselimy... Naš rozsudny trumf bě wurunanosć w cyłku. Wšitcy so ze zhromadneho hrača dołho znajemy a tohodla móžeše so kóždy na kóždého nastajić, nalěwo kaž naprawo.“

Michał Grundaj (mustwo „18,20, přeč“ Worklecy, nowačk): „Móžemy jara spokojom być. Tež z wulosowanjom skupin, zo smy tak daleko přišli... Naša lěpšina bě, zo njeje žadyn na tamneho swarjel, hdž je so zmylk stal a wšitcy su so hromadže stopnjowali.“

Henry Matik (młodžina Sokol Choćebuz): „Mějach začič, zo su so volleyballisća bjezwuwzatnje hrajesce polěpšili, štož je atmosferje a zahoritosci na třoch hrajišćach wulce tylo. Tam knježešter zapal a fairne pozbudžowanje, a kóždy dobyčer a přehračk dósta swój zasluženy přiklesk.“

Měnjenja a statistiku podat J. Kilank.

Hrajer młodžiny Sokola Choćebuz při smjećowanju

Wjeselo bě sobotu, 28. februara, w Radworskej hali „Slawia“ po 22. sokołskim volleyballowym turněru wosebje wulke pola tutoho mustwa: Budyski Serbski dom bě přerim króć pódla a wudoby sej hnydom trofeju. Zady wotlěwa: Marko Kowar, Marko Suchy, Jens Frisch a Achim Šewc; přědku Peter Blümel a Michaela Mošowa

Kónčne zaměstnjenje mustwow:

1. Serbski dom Budyšin
2. Sokol Choćebuz-mlodžina
3. „18, 20, přeč“ Worklecy
4. Sokol Budyšin
5. Ataktikarjo 12/94
6. Serbska mladžina Budyšin
7. SŠ „M. Hórnik“ Worklecy
8. Serbska šula Budyšin
9. Serbski gymnazij Budyšin, 10. lětnik
10. „Přečeljo“ Smjećekcy Serbski gymnazij Budyšin, wučerjo NSLDž Budyšin
13. SŠ „Jurij Chěžka“ Chróścicy LIPA Měrkow Radijo Satkula
16. mustwo Rapaki Delnjoserbski gymnazij Choćebuz mustwo 12/96
19. Serbski gymnazij Budyšin, 12. lětnik chór Meja Radwor Volleyball Radwor
22. mustwo Pawk Sorabija Lipsk Šula Čišinskeho Pančicy-Kukow
25. Sokol Choćebuz klóšter Marijina hwězda „Mjetelčki“ z Pančic

Skupina sportovcov za čas vojnerskeho wukubľanja v leće 1942 pola Riesy: Jan Čorlich je 6. pred u wotprawa.

Jan Čorlich – sportowc polny energije

Kaž sym sej z redaktorom dorčeał, chcu kóždze lěto jednoho z něhdy znatych Chróšćanskich koparjow w Sokolskich Listach předstajić: lěta Jana Čorlicha. Hdyž wosrjedź zymy k njemu do bydlenkeje stwy zastupich, witaše mje Jan ze słowami: „Nó, tajki žadny wopyt. Ty tola zawěšće dolho wjace pola nas byŕ njejsy!“ Haj, sprawnje prajene, to ani sam njewěm, hdy sym posledni raz pola Čorlichec doma byŕ. Tola ničo wo to. W ćoplej stwě sedžo rěćimj z Janom wo „starych časach“ – wo jeho žiwjenju, wosebje wo młodych lětach.

Narodźił je so boži dzeń – 25. decembra 1923. Krćil je jeho tehdyši předsyda Maćicy Serbskeje tachant Jakub Skala, přiwuzny maćerje.

Wot 1930 do 1938 chodžeše Jan do ludoweje šule w Chróšćicach. Na zwučowanja 1924 založeneje Sokolskeje jednoty we wsy so pak lědma dopomina. Skerje na přitwar šule w lětomaj 1933/34, na twar sportnišća při šuli a na jeho swjatočne poswjećenje na swjedenju Božeho spēća 1934, potajkim před 70 lětami.

Po wuchodženju ludoweje šule ćehnješe Jan na službu, a to k Hórnikom w Zejicach. W zymje 1941/42, hdyž bě hitlerska armija před Moskwu w sněze „wjaznyla“, bě tež we Łužicy njewšednje wjele sněha napadało, tak zo dyr-

bjachu ludžo dny, haj tydženje dolho sněh sypać. Při tym mějachu zdžela tež wojacy a wójnsy jeći pomhać, kaž to na delnim wobrazu widzimy.

W pózdнім nalěću 1942 dyrbyše Jan do wojakow. Jeho wojske wukubľanje, kotrež něhdze poł lěta traješe, bě blisko města Riesy. Tam tež sportowachu (hlej foto) a Jan so w koparskim mustwje prizjewi. Wukubľanski čas so spēšnje miny. Nětko rěkaše: na frontu. Jana zasadźichu pola tehdyšeho Leningrada, města, kotrež němske wójsko dlěje hač 900 dnjow wobľehowaše. Za Jana pak bě w januaru 1943 najprjedy raz kónč z wojowanjom na fronće: Čezko zranjeného pošlachu jeho na lěkowanje do Němskeje. Po dobrym lěće poměrnje rjaneho žiwjenja w domiznje dyrbyše nalěto 1944 znowa na wuchodnu frontu. Tam dósta so w měrcu 1945 do sowjetskeje wójnskeje jatby. Strapacy jatby přetrawši wróci so w oktobru 1947 domoj do Chróšćic.

We wsy mějachu hižo aktiwnje hrajece koparske mustwo. Župan Franc Natuš, wobsedźer wotnožki piwarnje Pawoł Knop, řeznik Pawoł Grubert a młynk Jurij Nowak so wo wšo staraču: nimo organizowanja hrow (tehdy bě mjenujcy hišće wjele samoiniciatiwje jednotliwych mustwow přewostajene) tež wo materielne za-

wěšćenje, štož njebě tehdy scyła tak jednore. Hač běchu to saki za wrota, jednotna sportowa drasta hrajerjam, kopački abo porjadny kožany bul, wšo bě čezko dóstać. Derje wě so dopomnić, kak je Jurij Nowak z Noweje Wjeski w Kamjencu mých pšerćeje muki na kožany bul a někotre kopački zaměnił. Wón to tež bě, kotryž je Jana přeswědčil, zo dyrbi w mustwje sobu hrać, zo trjebaja porjadneho lěwego nadběhowarja.

Problem bě tehdy transport na wonkowne hry. Jurij Nowak bě jedyn z mało ludži, kotřiž wobsedźachu motorske z přiwozom. Z tutym „zapřahom“ druhy šesćo sobu jědžechu. Kamjenc dyrbjachu policije dla pěši přeprěčić.

„W mustwje njehrajachu wšak jenož Chróšćenjo“, Jan powěda. „Mějachmy koparjow z dalších wsow kaž Bena Krječmarja z Hatow, Waltera Adama z Wudworja, Jana Mísalu a Jana Lehmana z Worklec, Willyja Wawrija z Jawory kaž tež Jurja Žura a Jurja Wrobla z Wotrowa. Zabyć nochcu wězo na Jurja „Młynka“ - Nowaka z Noweje Wjeski.“

Nimo hrow přećiwo mustwam z Halštrowa, Rušic, Hlinowca a Kinsporka spomina Jan rady na zetkanja z Ralbičanskimi koparjami. Tute běchu přeco brizantne a napjate, druhy tež tróšku twjerde, ale ženje njefairne. Jedyn přihladowar w Ralbicach swojich hrajerjow stajnje pohonjowaše, wołajo: „Hólcy běhající, hólcy běhající!“ Druhy to pomhaše, přeco pak nic.

Hry wotměwachu so tehdy nimale bjezwuzatnje njeđzelu popołdnju, tež wonkowne hry. Nawjedowali su je hižo tehdy neutralni sudnicy.

Dokelž njebě 1934 dotwarjene sportnišćo při šuli jeno kriwe a horbate, ale jara synlje nawisowace, rozsudzichu so sportowcy a další młodostni, hrajnišćo z primitiwnymi gratami – łopaćemi, motykami a někotrymi lorami, kotrež dyrbjachu z ruku čišće – zrunać a wurunać spytać. Njeličomne hodžiny tam młodzi ludžo nimo swojeho powoľanja zadarmo džěľachu. Zahoritóšć bě wulka.

Woženil je so Jan Čorlich 1955 (změje potajkim klětu zloty kwas). Z mandželstwa wuńdže sydom džěći. Džěľal je wón wot 1949 hač do 1990 w burskim wikowanskim drustwje (BHG), zwjětša jako šofer nakładnych awtow, doniž so na zasłuženy wotpoćink njepoda.

L. Zahradnik

Wot Bena Šolty hač k Frankej Ričelej

Budissa Budyšin – a Serbja

Před sto lětami, w meji 1904, založichu w Budyšinje sportowe zjednoćenstwo a mjenowachu je „Budissa“. Je woprawnjene, wo wědomym kroku při wuzwolenju mjena rěčeć. Rěkaše džě Budyšin hač do lěta 1868 němsce Budissin. Je-li mjeno towarstwa hižo serbsko-słowjanskeho pochada, je wězo tež zajimawe, kotry podžěl mějachu serbscy přećeljo koparjow na stawiznach tuteje Budissy. (Přispomnjeje: Tež w němčinje rěka w žónskim rodže „die Budissa“.)

Přeni Serb, kiž po dotalnych informacijach za Budissu hraješe, bě do druheje swětoweje wójny Beno Šolta-Wotrowski. Pózdžiši serbski kulturnik a awtor stejese w dorostowym mu-

stwe we wrotach. Po 1945, jako hraješće w Budyšinje město Budissy mustwje „zapad“ a „juh“, nastupi za „zapadnych“ krótki čas Handrij Cyž, wučer na Serbskej wyšej šuli a pózdžiši direktor Serbskeho ludoweho ansambla. Po zjednoćenju mustwow Budyšin-zapad a Budyšin-juh do Zawodneho sportoweho zjednoćenstwa (ZSZ) Motor Budyšin w lěće 1950 wšak mějachmy w měsće młodych serbskich koparjow, tući pak hrajachu wot serije 1952/53 za

Jednotu Budyšin.

Běchu to šulerjo Serbskeje wyšeje šule. W hrajnym lěće 1963/64 wobdžěli so tež mustwo Rotacije z wjetšinu serbskich aktow na dypkowych hrach. Hakle po přewróće a znowopojmenowanju Motora na Budissu w lěće 1990 hrajachu w rjadach Budissy zaso wjacori serbscy koparjo. Krajnemu ligistej w lětomaj 1992/93 a 1993/94 přisłušestaj Enrico Krawc a Daniel Bjeňš, pochadźacy wobaj z Delan: Enrico z Ralbic, Daniel z Konjec. Nan Enrica bě w Ralbicach kopał, wuj Michał samo we wyšej lize NDR w Kamjenicy. Za Traktor Ralbicje bě tež něhdy nan Daniela Jurij Bjeňš aktiwny. Wěm so dopomnić, zo přisłušese Jurij serbskej wubrancy při zetkanjomaj z čěskimi koparjami ze Spáleného Poříčí w lěće 1965. Daniel wotěndže nalěto 1994 do Mnichowa, bě pak hišće hač do lěta 2000 člon regionalneho ligista DSC.

Enrico Krawc (naprawo)

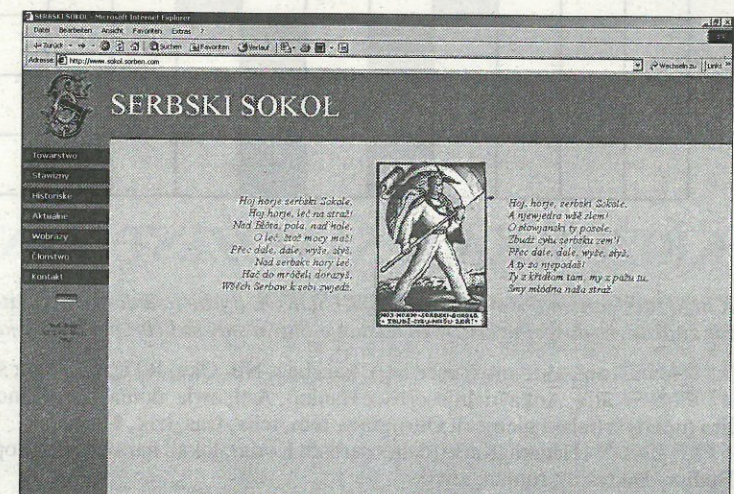
Daniel Bjeňš (nalěwo)

„Rjec ma so, zo z Renějom Wjaclawkom, Markusom Kupko a Tomašom Hicko hnydom tře něhdyši koparjo Sokoła Ralbic/Hórki Budissy w tutej klasy synlja.“ Tak pisachu Serbske Nowiny 17. februara 1994 wo serbskich hrajerjach w młodžinskim mustwje Budissy. Z mjenowaneje trójki přisłuša Budyskemu klubej džensa hišće Reně Wjaclawk (mjetytm bě hač do 2001 zaso w Ralbicach hrał). Wot 1999 do 2003 bě wrotar Frank Šewc z Noweje Wjeski člon Budissy – nětko je zepěra w Njebjelčicach. Z tuteje wsy pochadza najmłodši serbski přisłušnik měščanskeho kluba: Frank Ričel. Wón je so hakle loni z Lipska nawrócił, hdžež bě na postupje tamnišich Saksow do regionalneje ligi wobdžěleny. W treningowym centrumje pola Budissy zwučuja wjacori młodzi serbscy koparjo – směmy so nadžijeć, zo někotrehožkuli w rjadach muskich zastupnistwow Budissy wuhladamy.

M. Krawc

Štó móže pomhać?

Wot julija 2003 móža zajimcy w interneće pod hesłom www.sokol.sorben.com něštožkuli wo serbskim sportowym towarstwe zhonić. W serbskej a němskej rěči předleži dotal material ze słowom a wobrazom wo džěľawosći předawšeho Sokoła (1920–1933) a něćišeho po znowazaloženju w lěće 1993. Po diskusiji w předsydstwje Serbskeho Sokoła wo přěnim naćisku kaž tež po přinošku Alfonsa Wičaza k prezentaciji Sokoła w interneće (přir. Sokolske Listy č. 1/2004) staj podpisany a Claudia Knoblochec z Domowinskeho zarjada tójšto wudospoľnitój. Tak su so dalje fota přiwzali, nowe statistiske přehľady zhotowili – tak wo wšěch dotalnych volleyballowych turněrach wo pokal Domowiny, wo koparskich turněrach starych knjezow wo pokal Sokoła abo wo hrach serbskich koparskich wubrankow. Zo bychmy skutkowanje Serbskeho Sokoła we wukraju lěpje dokumentować móhli, předwidžimy přetožk tekstow tež do jendželšćiny. Za to trjebamy fachowu pomoc. Wyoake honorary Serbski Sokol wězo ptaćić njemóže, zadarmo wšak so džěľo tež wukonjeć njetrjeba. Zwólniwyh ludži wutrobnje pro-

symy, so ertnje abo pisomnje prizjewić, a to na adresu Serbski Sokol, Serbski dom/Póstowe naměsto 2, 02625 Budyšin resp. ertnje pola člonow předsydstwa. Za kóždze sobudžěto so hižo dočasne džakujemy!

M. Krawc

Přestawka při sněhsypanju w zymje 1941/42 w Zejicach, na wobrazu spóznamy Jana Čorlicha jako pjateho wotprawa. Holca w narodnej drascě je Monika Bulankowa z Prawoćic, rodžena Šejdžic z Hórkow.